

передав її Веретенченку. Назву збірки Веретенченко дізнався ще в Харкові від самого Свідзінського: “І я зацікавився її назвою.

— “Медобір”, — тихо, ніби соромлячись, відповів мені Володимир Юхимович. Це слово трохи мене збентежило, здавалося — не дочув, тому знову запитав: “Медозбір” — кажете?

— Ні...”Медобір”, — підкреслено повторив Свідзінський. Тож немає двох думок, сумніву немає! Єсть і гори на Поділлі, зветься — Медобори: тобто, означення плодоносної місцевости, багатой на медовий цвіт”. Окремі поезії із збірки друкувалися ще в Україні в “Літературному журналі” (Див.: 1940.— №6; № 8—9).

Розмай не випадково так опікувався згадуваним виданням. По-перше, почуття дружби та шани відіграли в цьому не останню роль. По-друге, поезія Свідзінського була надзвичайно близька Веретенченкові. Щирість лірики, стримана манера письма, зосередженість на вічних питаннях, перевага медитативної елегантності над пристрасністю — все це притаманне обом поетам. У передмові до едмонтонського видання 1959 р. Яр Славутич зазначив, що поезія Свідзінського “негучна, позбавлена імпазантности, тиха і спокійна. Легкий смуток вересня лежить на ній. Зате це справжня поезія, шляхетна своїм естетизмом і міцним чаром добірного слова”²⁷. Те ж саме можна сказати про лірику Олекси Веретенченка.

Поетична творчість письменника — не тільки глибокі роздуми вголос, зворушливий діалог із далекою Вітчизною й рідними. Це спроба розповісти Америці про Україну, не тільки як про етнічну структуру, а як про націю європейську²⁸, бажання дорівнятися своїми творами до кращих світових зразків.

Помер український письменник Олекса Веретенченко 15 березня 1993 року у Детройті, де й похований.

²⁷ Славутич Яр. Володимир Свідзінський // Свідзінський В. Вибрані поезії. — Едмонтон, 1959. — С. 8.

²⁸ В Австралії 1988 року вийшов альманах “Новий обрій”, присвячений 20-річчю існування в Мельборні Літературно-мистецького клубу ім. Василя Симоненка та 1000-літтю християнства в Україні. Відкривався він поезією Олекси Веретенченка “Велична пора” про такий важливий період в історії України, як Київська Русь та про хрещення русичів.

ІГОРЕВІ КАЧУРОВСЬКОМУ — 85

1 вересня виповнилося 85 років Ігореві Качуровському — послідовникові київських неокласиків у поезії і мистецтві поетичного перекладу, а також прозаїкові, літературознавцеві й журналістові.

Народився письменник 1918 року в Ніжині, в сім’ї українських інтелігентів. На початку 30-х Качуровські, рятуючись від репресій, виїхали до Курська, де Ігор закінчив десятирічку і вступив до педінституту. Найсильніше враження справили на нього лекції видатного російського медієвіста й автора методології точного літературознавства Бориса Ярхо. Ярхо не лише вплинув на наукові зацікавлення Качуровського, а й по-

знайомив його з російськими перекладами Миколи Зерова, що мали ввійти до антології “Поздние римляне” (отже, саме звідси бере початок відданість Качуровського традиціям неокласицизму).

Проте не менш важливим, ніж вибір стилю, був для молодого поета вибір мови. За студентських літ він, перебуваючи в російськомовному оточенні, віршував виключно по-російськи. Коли ж, під час війни, з батьками повернувся в Україну, до Крут, рідне село матері,— йому до рук потрапила книжка, завдяки якій він відчув смак української мови як мови високої поезії. Це була “Орлеанська дівка” Вольтера в перекладі Максима Рильського. А почуті ним тоді моторошні розповіді земляків про жахіття голодомору й примусової колективізації згодом дали йому матеріал для поеми “Село”, створеної вже на еміграції.

Наприкінці війни родина Качуровських опиняється в Австрії. Тут, ділячи нелегкий побут таборів ді-пі (“переміщених осіб”) з іншими українськими емігрантами, Качуровський починає писати по-українськи. Він знаходить собі мудрого наставника в особі Юрія Клена і 1948 року видає свою першу поетичну збірку “Над світлим джерелом”, позначену любов’ю до строгої, викінченої форми, чистотою мови і неокласичною прозорістю стилю.

Після Австрії доля закинула поета до Аргентини. 20 років, які він там прожив, були для нього роками злиденного існування в одному з робітничих передмість Буенос-Айреса, роками виснажливої фізичної праці, але водночас і роками творчості, роками інтенсивної самоосвіти. Опанувавши іспанську мову, він стає вільнослухачем Графотехнічного інституту в Буенос-Айресі (щось на зразок літінституту); тут побачила світ друга збірка його поезій “В далекій гавані”, овіяна вітрами південних морів і тугою за рідним краєм.

1969 року Ігор Качуровський повертається до Європи і з того часу постійно мешкає в Мюнхені. Працюючи на радіо “Свобода”, написав для ефіру понад дві тисячі т.зв. скриптів, переважно літературно-мистецького змісту. Захистивши докторську дисертацію “Давні слов’янські вірування та їх зв’язок з індо-іранськими релігіями”, він стає викладачем Українського вільного університету в Мюнхені. Тут виходять нові книжки його лірики: “Пісня про білий парус”, побудована на контрастних мотивах трагічної самотності і непереможної сили розділеного кохання, та “Свічада вічності”, де незглибні таємниці буття досягаються через красу шедеврів середньовічного мистецтва і через красу природи.

Тематичним продовженням “Свічада вічності” стала збірка “Осінні пізноцвіти”, видана — під однією обкладинкою з поемою “Село”— 2000 р. в Києві.

У своїй перекладацькій діяльності Ігор Качуровський дотримується принципу максимально точної передачі букви і духу оригіналу, беручи собі за зразок переклади кийських неокласиків. Йому належать три перекладні антології (різномовної поезії Іспанії, Португалії і Латинської Америки, німецької поезії та української поезії в російських перекладах), а крім того — том “Вибраного” Франческо Петрарки.

Як прозаїк Качуровський є автором романів “Шлях невідомого” і “Дім над кручею”, повісті “Залізний куркуль”, новел і оповідань.

Підсумком багаторічних студій майстра над секретами літературної творчості став ряд підручників з теорії літератури — своєрідних каталогів письменницького інструментарію різних епох і країн.

У царині історії літератури його останнім здобутком є книжка “Променисті силуети”, що висвітлює незабутні постаті лицарів українського слова в Україні та за її межами.

Олена Бросаліна

Слово і Час. 2003. № 10